

Sprawczość w szkole. Poradnik dla nauczycielek i nauczycieli

3.8.2026 - | Instytut Badań Edukacyjnych

Jak wspierać uczniów w podejmowaniu samodzielnych decyzji, budowaniu odpowiedzialności za własne uczenie się i aktywnym uczestnictwie w życiu szkoły? Odpowiedzi na te pytania przynosi nowy poradnik IBE PIB skierowany do nauczycieli, wychowawców oraz dyrektorów szkół.

„Sprawczość w szkole. Poradnik dla nauczycielek i nauczycieli” to kompleksowe opracowanie poświęcone rozwijaniu potencjału uczniów jako aktywnych uczestników procesu uczenia się. Definiuje pojęcie sprawczości oraz wyjaśnia, w jaki sposób zapisy nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego dotyczące sprawczości można przekładać na codzienną praktykę dydaktyczną, wychowawczą i organizacyjną szkoły.

„Sprawczość w szkole. Poradnik dla nauczycielek i nauczycieli” nowej podstawy programowej

Szczegółowo omawia również cztery fundamenty sprawczości wskazane w podstawie programowej:

- poczucie przynależności,
- nastawienie na rozwój,
- przekonanie o własnej skuteczności,
- samoregulację.

poczucie przynależności,

poczucie przynależności,

nastawienie na rozwój,

nastawienie na rozwój,

przekonanie o własnej skuteczności,

przekonanie o własnej skuteczności,

samoregulację.

samoregulację.

Praktyczne wskazówki dydaktyczne

Publikacja łączy aktualną wiedzę naukową i wyniki badań edukacyjnych z przykładami rozwiązań

możliwych do wykorzystania w pracy z uczniami na różnych etapach edukacji. Czytelnicy znajdą w niej również propozycje metod pracy, ćwiczeń i działań dydaktycznych pomagających uczniom wyznaczać cele, podejmować decyzje, planować własną naukę, monitorować postępy oraz uczyć się na błędach.

Doświadczenia sprzyjające budowaniu sprawczości

Poradnik pokazuje również, że rozwijanie sprawczości nie ogranicza się do pojedynczych lekcji. Osobne rozdziały poświęcono budowaniu doświadczeń sprawczości w działalności wychowawczej, pracy samorządu uczniowskiego, wolontariacie, procesach konsultacyjnych oraz nauczaniu poszczególnych przedmiotów. Autorzy publikacji przedstawiają także sposoby tworzenia kultury organizacyjnej szkoły, która wspiera autonomię, inicjatywę i odpowiedzialność uczniów.

Sprawczość budują m.in. doświadczenia związane eksperymentowaniem i pracą projektową, dokonywaniem samooceny, otrzymywaniem informacji zwrotnej lub dawaniem takiej informacji koleżankom i kolegom. Chcielibyśmy, żeby tego rodzaju aktywności stopniowo stawały się w polskich szkołach codziennością i były udziałem wszystkich uczniów i uczennic

- Jędrzej Witkowski, ekspert zewnętrzny IBE PIB, redaktor merytoryczny i współautor poradnika.

Sprawczość budują m.in. doświadczenia związane eksperymentowaniem i pracą projektową, dokonywaniem samooceny, otrzymywaniem informacji zwrotnej lub dawaniem takiej informacji koleżankom i kolegom. Chcielibyśmy, żeby tego rodzaju aktywności stopniowo stawały się w polskich szkołach codziennością i były udziałem wszystkich uczniów i uczennic

- Jędrzej Witkowski, ekspert zewnętrzny IBE PIB, redaktor merytoryczny i współautor poradnika.

Materiały IBE PIB dla nauczycielek i nauczycieli

"Sprawczość w szkole. Poradnik dla nauczycielek i nauczycieli" to kolejna z serii publikacji przygotowywanych w IBE PIB dla kadry pedagogicznej w związku z Reforma26 Kompas Jutra. Na stronach Instytutu dostępne są również: poradnik o mastery learning oraz komentarze dydaktyczne i materiały szkoleniowe do nowych podstaw programowych wychowania przedszkolnego, edukacji wczesnoszkolnej oraz poszczególnych przedmiotów.

Sprawczość w szkole. Poradnik dla nauczycielek i nauczycieli poradnik o mastery learning komentarze dydaktyczne materiały szkoleniowe

Sprawczość w szkole. Poradnik dla nauczycielek i nauczycieli

Justyna Franczak, Karolina Giedrys-Majkut, Emilia Kędziorek, Przemysław Kluge, Janina Stojak, Edyta Wąsik, Jędrzej Witkowski, Sylwia Żmijewska-Kwirąg

Zobacz publikację

Autorkami i autorami opracowania są: Justyna Franczak, Karolina Giedrys-Majkut, Emilia Kędziorek,

Przemysław Kluge, Janina Stojak, Edyta Wąsik, Jędrzej Witkowski oraz Sylwia Żmijewska-Kwirąg.

<https://ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/3892-sprawczosc-w-szkole-poradnik-dla-nauczycielek-i-nauczyciel>